

Akademik Çingiz Qacar II Fəxri xiyabanda dəfn edilib

Azərbaycanın tanınmış fizika alimi, Dövlət mükafatı laureatı, “Şöhrət” ordenli, Əməkdar elm xadimi, AMEA-nın Fizika İnstitutunun Molekulyar spektroskopiyaya laboratoriyasının rəhbəri, akademik Çingiz Qacar II Fəxri xiyabanda dəfn edilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, vida mərasimində dövlət və hökumət rəsmiləri, akademiyanın bir sıra elmi müəssisə və təşkilatlarının rəhbərləri, elmi ictimaiyyətin nümayəndələri və mərhumun ailə üzvləri iştirak ediblər.

Alimin məzarı önünə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və birinci xanım Mehriban Əliyevanın adından əkil qoyulmuşdu.

Çingiz Oveys oğlu Qacar 1929-cu il iyunun 6-da Bakı şəhərində anadan olub. 1953-cü ildə Leningrad Politeknik Universitetinin (indiki Sankt-Peterburq Texniki Universiteti) texniki fizika sahəsində Mühəndis-tədqiqatçı fakültəsini bitirib. Sonra Azərbaycan Elmlər Akademiyasının Fizika-Riyaziyyat İnstitutunun Radiofizika laboratoriyasında işləməyə başlayıb.

Alim elmi fəaliyyətini 1973-cü ildən Fotoelektronika İnstitutunda (indiki Fizika İnstitutu) davam etdirib. Burada institutun əsas elmi istiqamətlərindən biri olan Təbii

spektroskopiyaya şöbəsini yaradıb, oraya ən istedadlı alimləri toplayıb. Onun rəhbərliyi ilə şöbənin kollektivi bir sıra maraqlı nəticələr əldə edib, nadir qeyri-standart elmi cihazların işlənilib hazırlanması, quraşdırılması və zavod şəraitində kiçik seriyada istehsalı ilə məşğul olub. Ç.Qacar İK-diapazonlu optik rabitə sistemlərinin parametrlərinin fiziki tədqiq metodlarının işlənilib hazırlanması ilə bağlı yeni elmi istiqamətin yaradıcısıdır. Onun rəhbərliyi ilə TUBİTAK Türkiyə Elmi Mərkəzində “Kompüterləşdirilmiş topoqrafik istilikgörmə” layihələşdirilərək konstruksiyaya olunub. Həmin kompleks Türkiyə Topoqrafik Mərkəzi ilə müvəffəqiyyətlə sınaqdan keçirilib.

Ç.Qacar ilk dəfə biratımlu spirtlərin çoxsaylı izotop əvəz edici analogları ilə trans və edoş-konformerlərinin (etanol, propanol) fırlanan spektrlərini oxuyub və molekulyar strukturlarını və dipol momentlərini araşdırıb. Bundan başqa, akademik etilmerkaptanın, etiltfordin və allil spirtin molekullarının fırlanan mikrodalğalı spektrlərini də öyrənib.

Alim ilk dəfə öyrənilən molekulların energetik sistemlərində üç-dörd qatlı fırlanan titrəyişli ikiqat radiodalğa və mikrodalğa tezlikli RD-MD kvant rezonanslarını tədqiq edib.

Yüksəksəviyyəli işlərinin nəticəsinə, molekulyar spektroskopiyaya sahəsində elmi əsasların yaranmasında kompleks işlər gördüyünə və ge-

niş istifadəli elektron cihazların istehsal texnologiyasına görə, Ç.Qacar 1982-ci ildə Azərbaycan SSR-in Dövlət mükafatı və SSR EA-nın S.İ.Vavilov adına mükafatı ilə təltif olunub. Həmçinin 1990-cı ildə Azərbaycan SSR Əməkdar elm xadimi, 2004-cü ildə Azərbaycan Respublikasının “Şöhrət” ordeni və 2014-cü ildə Nəsirəddin Tusi adına mükafata layiq görülüb.

O, 1980-ci ildə AMEA-nın müxbir üzvü, 2001-ci ildə isə həqiqi üzvü seçilib.

Akademik 200-ə yaxın elmi məqalənin, 50 müəlliflik şəhadətnaməsi və patentin, fizikanın sahələri və tarixinə aid Azərbaycan, rus və ingilis dillərində 10 monoqrafiyanın müəllifi olub, onun rəhbərliyi ilə 24 fəlsəfə, 8 elmlər doktoru hazırlanıb.

Çingiz Qacar həmçinin “Qədim və orta əsrlər Azərbaycanın görkəmli şəxsiyyətləri” (rus, ingilis və Azərbaycan dillərində), “Qacarlar”, “Köhnə Bakı”, “Köhnə Şuşa”, “Tiflis. Vorontsova 53, 55”, “Qədim və orta əsrlər Azərbaycanın görkəmli şəxsiyyətləri”, kitablarının müəllifidir.

Azərbaycan elminin inkişafına dəyərli töhfələr vermiş alimin xatirəsi ürəklərdə yaşayacaq.